

[Udenrigsministeren]

ling af spalteligt materiale til våbenbrug samt regional nedrustning.

Før jeg går over til at tale om sikkerhedsrådet, vil jeg gerne nævne spørgsmålet om nedrustning og udvikling. Danmark og de øvrige nordiske lande har gennem en årrække fremmet behandlingen af dette emne i FN. Der er således udarbejdet en rapport, der demonstrerer, hvorledes oprustningen beslaglægger kolossale menneskelige og økonomiske ressourcer, og hvorledes menneskeheden i realiteten står over for et valg, et valg imellem at fortsætte oprustningen eller tilstræbe en bred, økonomisk og social udvikling.

På FNs næste generalforsamling vil man på ny drøfte mulighederne for at skabe en konkret sammenkædning mellem nedrustning og udvikling. Også på dette område vil regeringen fortsætte de danske bestræbelser på at fremme realistiske og nyttige nedrustningsbestræbelser.

Når spørgsmålet herefter er, hvordan Danmark i sikkerhedsrådet kan arbejde aktivt for international afspænding og nedrustning, vil jeg først og fremmest henvise til FN-pagtens artikel 24, hvori det hedder, at FNs medlemslande overdrager sikkerhedsrådet hovedansvaret for opretholdelse af mellemfolkelig fred og sikkerhed og er enige om, at sikkerhedsrådet under udførelsen af sine pligter på grundlag af dette ansvar handler på deres vegne.

FN-pagtens bestemmelser om sikkerhedsrådet afspejler den forhåbning, man nærrede i tiden omkring Jaltakonferencen ved anden verdenskrigs afslutning om, at navnlig de fem stormagter, der har permanent sæde i sikkerhedsrådet, skulle kunne arbejde sammen om at forhindre eller standse væbnede konflikter. Denne tanke afspejles f.eks. i de særlige afstemningsregler for sikkerhedsrådet, som tildeler de permanente medlemmer vetoet, samt en række bestemmelser i pagtens kapitel 6 om fredelig bilæggelse af tvister og i kapitel 7 om sikkerhedsrådets indsats med hensyn til trusler mod og brud på freden og aggressionshandlinger.

De mere præcise og detaljerede af disse bestemmelser er aldrig blevet ført ud i livet. Hvad de andre bestemmelser angår, må det også erkendes, at de store forhåbninger, som jo prægede tiden omkring afslutningen af anden verdenskrig, og som jo også kom til at

spille en stor rolle for den sikkerhedspolitiske tænkning i Danmark i de år, er blevet skuffet.

Der har jævnligt været fremført forslag og tanker om reformer af FN-pagtens indhold for at styrke organisationens muligheder på det fredsbevarende område. Det er imidlertid efterhånden blevet almindelig anerkendt, at det, som man har kaldt FNs og sikkerhedsrådets magtesløshed, nok ikke så meget beror på pagtens udformning, men skyldes manglende politisk vilje til at efterleve pagten. Det er jo et forhold, der igen hænger sammen med udviklingen i efterkrigsårene af forholdet imellem stormagterne og jo ganske særligt forholdet imellem USA og Sovjetunionen.

Før man går videre fra denne konstatering, kan der være grund til at understrege, at FN-systemet på trods af de mangler, som vi alle er opmærksomme på, har haft en meget væsentlig betydning, som det selvfølgelig kan være svært at dokumentere konkret. F.eks. overses det alt for ofte, hvilke værdifulde resultater FN har opnået på de økonomiske, sociale og tekniske områder, som jo udgør 80 pct. af FN-systemets virksomhed.

Også når vi holder os til det centrale område, som opretholdelse af international fred og sikkerhed udgør, kan der peges på mange lejligheder, hvor FN i almindelighed og sikkerhedsrådet i særdeleshed har ydet betydelige bidrag. Lad mig helt konkret pege på sikkerhedsrådets resolution 242, der blev til i november 1967 under Danmarks tidligere medlemskab af sikkerhedsrådet og med aktiv dansk medvirken, en resolution, som endnu i dag er et centralt redskab i bestræbelserne på at gøre fremskridt mod en fredsordning i Mellemøsten. Et andet eksempel er resolution 435 fra 1978. Den vedrører Namibia og har dannet grundlag for en ganske vist alt for langvarig indsats af den forhandlingsgruppe bestående af fem vestlige lande, som har bragt Namibiaproblemet meget langt frem mod en internationalt acceptabel løsning, en løsning, hvis gennemførelse vi har begrundet håb om at se i en overskuelig fremtid.

Hovedforudsætningen for, at sikkerhedsrådet kan skabe resultater, vil altid være, at rådet handler med enstemmighed eller i hvert fald med meget bred enighed omfattende de permanente medlemmer. Det er ikke nok at